

**Welkomstwoord bij Herdenking Slachtoffers Japanse Zeetransporten door de
voorzitter SHSJZ, drs. Heiko Roelfsema, op 9 september 2017 in Bronbeek.**

Goedemorgen dames en heren,

Mijn naam is Heiko Roelfsema, kleinzoon en naamdrager van een van de 22.000 slachtoffers van de *Hell Ships* die wij vandaag herdenken. Waarom zeg ik dit erbij? Omdat dan in een keer duidelijk is dat we bij elkaar horen. Want vrijwel iedereen hier herdenkt een grootvader, een vader, broer, oom of vriend. En na al die jaren voelt het hier als familie met een paar zeer gewaardeerde, vertrouwde en speciale genodigden als gast. Daarom houden we dan ook na de herdenking een reünie: een familiereünie!

Hoe formeel het hier dus ook lijkt, we zijn hier onder elkaar. Allemaal wel met een eigen verhaal, maar verbonden door hetzelfde thema: een mens van eigen bloed zat op een of meerdere van deze 182 schepen in een onmetelijke zee. Vandaag zullen we zelfs een verhaal horen van een vader die twee Helletochten moest meemaken. Op twee verschillende schepen. En dat was geen uitzondering. We horen herinneringen die zijn gebleven, die het water niet heeft weggewassen! Het staat niet voor niks op ons monument.

Dat gezegd hebbende is het mij niet alleen in mijn bekende dubbelrol als voorzitter en ceremoniemeester, maar ook als lid van deze grote familie, vandaag wederom een grote eer u allen van harte welkom te heten namens het bestuur van onze Stichting, SHSJZ, én namens de commandant van Bronbeek, kolonel Dulfer en zijn echtgenote, gastheer en gastvrouw op dit prachtige, helaas natte, Landgoed Bronbeek.

Vorige jaar lachte ik u beiden ook vriendelijk toe, maar met toch ook spijt in mijn hart. U, Kolonel zou jl. maart met pensioen gaan. Het doet mij natuurlijk goed, dat u mijn spijt vorige jaar zo zwaar hebt opgenomen dat u ogenblikkelijk nog een jaar hebt bijgetekend. En dat is te meer fantastisch omdat juist dit jaar onze stichting precies 5 jaar bestaat. Een eerste lustrum nadat vele tientallen jaren de onvolprezen BEGO ons voor was gegaan in deze herdenking. Heel begrijpelijk dat u dat feit toch nog "in actieve dienst" wilde meemaken.

En hoewel de Minister van Defensie nu hoort hoe groot mijn spijt is dat ik van u beiden in deze formele setting afscheid moet nemen, realiseer ik me goed dat mijn krachten te gering zullen zijn om nog een vervolg te bewerkstelligen. Uw opvolger is inmiddels bekend, we zullen hem met open armen ontvangen, maar hij zal een dobber krijgen om onze werkrelatie en, mag ik zeggen, onze vriendschap te verbeteren. Lieve Hella en Michiel: dank, grote dank voor de afgelopen jaren.

Dames en heren, wij zitten straks bij ons monument dat uitdrukking geeft aan het ondraaglijke leed dat meer dan 100.000 mannen is aangedaan. Krijgsgevangenen, militairen. Daarom ben ik bijzonder blij dat vandaag onze Minister van Defensie, Mw. Hennis, onze eregast is. Niet alleen om hier *acte de présence* te geven en een krans te leggen, maar ook omdat zij - op mijn verzoek - om hier persoonlijk te spreken, 'ja' heeft gezegd. Het doet mij goed dat de formatieploeg in Den Haag in ieder geval rekening met deze dag heeft gehouden en met de presentatie van het nieuwe kabinet heeft gewacht, zodat we u hier, mevrouw de minister, nog "in functie" kunnen ontvangen. Voelt u zich welkom in deze familie van overlevenden en nabestaanden.

Ongeacht uw volgende baan, hoop ik dat uw komst de eerste keer van meerdere wordt. Want u hebt het reeds kunnen zien: ook al stuurt u uw Inspecteur Generaal der Krijgsmacht, Generaal Hoitink, en uw Hoofddirecteur SbN Itzig Heine met pensioen, ze blijven hier gewoon komen.

Kortom, Mw. Hennis, u bent en blijft hier dus van harte welkom.

En nu ik jullie genoemd heb: Bart, Henk, ook jullie - nu in burger - welkom en dank voor jullie trouw aan deze dag.

Dan wil ik natuurlijk een bijzonder welkom uitspreken richting de bewoners van het *Militair Tehuis Bronbeek*. Heren, U bent en blijft de LEVENDE verbinding met ons Nederlands Indië, het land waarvandaan alle slachtoffers die wij vandaag herdenken van wal staken. Wat ben ik blij dat u hier bij ons bent.

Ja, Bronbeek. Onze Indische enclave midden in Arnhem, midden in de weken van herdenkingen rond *Market Garden*. Wat dat betreft de absoluut drukste week voor de Commissaris der Koning in Gelderland en de nieuwe Burgemeester van Arnhem; zij kunnen hier dan ook niet zijn, maar het verheugd ons zeer dat u, mw. Bieze als gedeputeerde van onze provincie en u mw. Brugsteden als wethouder van de gemeente Arnhem hen hier wilt vertegenwoordigen. Welkom.

Daarnaast wil ik een paar van onze genodigden speciaal welkom heten, zonder de anderen tekort te willen doen, u bent mij allen even dierbaar.

Allereerst onze eregast en hoofd van de familie: Willem Punt.

Willem, fantastisch dat je er weer samen met je dochter en haast complete familie bent. Zelfs je achterkleinkinderen zijn present. Geweldig! Voor zover wij weten ben je de enige van de overlevenden van de *Hell Ships* hier aanwezig.

Een ereplaats voor jullie beiden. En dat je hier bent, Willem, is dit jaar wel heel bijzonder, want wat heb je ons in het voorjaar laten schrikken. Je stortte letterlijk met een hartstilstand ter aarde, in je eigen tuin, dat terwijl ik dacht dat je onsterfelijk was gezien het feit dat je de torpedering van de *Junyo Maru* had overleefd en vervolgens de ontberingen aan de *Pakan Baroe-spoorlijn* doorstond.

Maar Godzijdank heeft jullie thuishulp die er net toevallig was, bijzonder adequaat gereageerd. Het gevolg is dat je hier weer zit: ongelofelijk. Met een goede gezondheid. En gelukkig is ook je blijmoedige humeur niet verdwenen.

Jouw overlevingskracht en veerkracht blijft een elixer voor ons allemaal. Kijk om je heen, 250 zitten om jou heen. Wat zijn we blij dat je hier als onze Pater Familias bent. Welkom!

Eregasten, dames en heren, zijn natuurlijk ook onze twee nabestaanden die vandaag na mw. Hennis zullen spreken. Jan Verstraaten en Will van de Corput. We kijken uit naar jullie verhalen en herinneringen. Ik zal jullie straks apart introduceren.

Daarnaast is het mij een grote eer om de Commissaris van de Koning in Zuid-Holland, maar hier in zijn functie als vice-voorzitter van het *Nationaal Comité 4 en 5 mei*, de heer Smit welkom te heten. Jaap, we zijn 33 jaar geleden als burens bevriend geraakt; dus je begrijpt hoe bijzonder ik het vind dat je hier nu voor het eerst bent. Welkom.

Dan wil ik mevrouw Van der Meulen, namens het ministerie van VWS, welkom heten. Het komt niet vaak voor dat wij vertegenwoordigers van twee departementen hier tegelijk mogen ontvangen. Fijn dat u er bent.

A special welcome to the Sub-Lt. Warren-Smith, Royal Navy, who joins us here today on behalf of The British Embassy. The first time that you are here, but I hope this is the first time of many to follow, because I know that the representatives of the British Embassy always have warm feelings for this commemoration. Thank you for being here.

Ook welkom aan Commodore De Bok, namens de Kon. Luchtmacht, Kapitein ter Zee Klomberg, namens de Kon. Marine. Ook inmiddels vaste gasten en deel van de familie.

En mag ik dan, zonder u allemaal bij naam te noemen, alle vertegenwoordigers van de aan ons gelieerde Stichtingen en organisaties die hier aanwezig zijn ook van harte welkom heten. Ons bestuur voelt zich door uw aanwezigheid opgenomen in een nog grotere familie met één doel: slachtoffers herdenken en nabestaanden hiertoe een plek geven. Het feit dat wij straks 10 kransen en 7 bloemstukken zullen leggen, laat zien hoe wij samen proberen te werken aan een steeds grotere uitdaging: zinvol herdenken naar de toekomst toe.

En tot slot wil ik het *Koperensemble Fanfare "Bereden Wapens"* van harte welkom heten. Zij zullen ons samenkomst muzikaal omlijsten. Edoch, zij doen dit niet alleen.

Wouter Muller, dames en heren, zal vanmorgen niet alleen ons traditionele lied "De Zee", maar nog een lied van eigen hand *life* voor ons zingen. Heel bijzonder Wouter dat je dit wilt en kunt doen. Welkom.

Maar dames en heren: er zijn ook twee leden van onze familie niet meer hier vandaag. Ik hecht eraan hier bij stil te staan.

Een paar maanden geleden ontvingen wij een overlijdensbericht van de *heer Baniseht*, oud BEGO-lid. Net als Willem Punt een oersterke man: 101 jaar is hij geworden. Maar tot schrik van ons bestuur vertelde zijn zoon dat hij vlak voor de dood van zijn vader voor het eerst had vernomen dat zijn vader een tocht op een van deze *Hell Ships* had overleefd. Niemand kende dat verhaal; hij had hier al die jaren naast Willem Punt moeten zitten. Onvoorstelbaar hoe moeilijk het sommigen is gevallen om hun verhaal te vertellen.

En natuurlijk zijn wij allemaal enorm geschrokken dat *Sandra Reemer* die hier vorige jaar nog haar aangrijpende verhaal over haar opa en de *Junyo Maru* heeft verteld, begin dit jaar zo totaal onverwacht, ook voor haar, zo ernstig ziek werd dat behandeling al te laat kwam en kort daarop is overleden. In mijn gesprekken voor en na onze herdenking heb ik een zeer lieve en aan onze herdenking zeer toegewijde vrouw leren kennen, die heilig van plan was vaker te komen. Ze was door ons geraakt; wij waren door haar geraakt.

Ook Sandra vond na zo veel jaren eindelijk de woorden om haar traumatische familie-ervaringen tot een verhaal te weven en dat hier te vertellen. Nog net op tijd, zo blijkt nu.

Laten we ook bij deze twee bijzondere mensen stilstaan tijdens onze herdenking.

Dank u.